

*Truls stannade med bultande hjärta och lutade sig mot ung-tallen. Han kallade trädet för "puste-tallen". Han brukade alltid göra en kort paus här och pusta ut efter den branta stigningen upp hit. Nu var han högst upp på åsen och hade en mäktig utsikt. Framför honom låg det bara skog. Långt borta till höger brukade han kunna se röken från husen i Utby, men inte idag, det hade redan börjat skymma och det hade börjat falla tung blötsnö. "Snö redan" tänkte Truls. "Det är ju bara mitten på oktober. Hoppas den inte ligger kvar, det blir så tungt att gå då."*

TRULS SLOG FÖRARGAT ETT SLAG med sin vandringsstav mot ung-tallen han hade lutat sig mot och fick ett sjuk blötsnö ner i nacken som tack.

Ännu mer förargad borstade Truls av sig snön, drog ihop sin tunna jacka i halsen och rättade till sin utrustning. Post-väskan i läder över ena axeln och det lilla posthornet över den andra. En liten påse som en *ränsel* på ryggen innehöll en liten brödkant och ett *krus* med kärnmjölk.

Bonden var snål, tyckte Truls. Här skulle han gå – nej ila, genom skogen – en och en halv mil dit och en och en halv mil hem och allt han fick med sig som *förning* var en liten brödkant. Visst var det kärva tider, efter många år av krig och ofärd, men så *knapert* var det väl ändå inte.

I kyrkan hade de sagt för mer än ett år sedan att nu var det fred och Sverige hade fått ett landskap som hette Halland av danskarna. Så kanske det skulle bli bättre snart.

Truls suckade och började lunka på. Han hade fått sin brors gamla skor och de var lite för stora. Det gjorde ned-stigningen från åsen besvärlig. Då var det mycket bättre sommartid, när han kunde gå barfota. Då gjorde han turen mycket snabbare och hann till och med vila lite vid Kalvbäcken innan han gick tillbaka.

Truls slant till på en rot. Stigen var smal och slingrig och marken hade här och var redan fått ett tunt snötäcke som dolde stenar och rötter och gjorde det än svårare att gå. Men det fick inte *sin*ka honom. "Två timmar på milen" så sa bestämmelserna, annars blev det straff.

Truls vågade inte tänka på vad straffet kunde vara.

En gång i somras hade han solat på vägen hem. Då var det varmt, solsken, blomdoft och det som väntade hemma på gården var att göra rent i ladugården efter grisen. Husbonn hade gett honom tre slag med käppen och sagt att arbetade man inte flitigt skulle man heller inte ha mat. Han hade haft blåmärken på ryggen i två veckor efteråt.

Nästan en gång i veckan hördes hornsignalen som innebar att han skulle skynda sig till vägskälet mot Krokby, där han mötte Peder från Skarsta och fick postväskan som nu hängde och slängde på hans rygg. Tänk den väskan kom ända från Stockholm och om några dagar var den nere vid gränsen mot Danmark. Kanske den skulle ännu längre. Tanken svindlade för

Truls och han tog nästan vördnadsfullt mot väskan där bak på ryggen.

Väskan var inte märkvärdig. Ganska tunn och av läder. Han var tillsagd att inte öppna den.

Men varför skulle han öppna den? Han hade sett ett brev en gång hos kyrkoherden: en bit hopvikt papper med några krumelurer på och ett *sigill* av lack. För Truls var krumelurerna fortfarande ett mysterium. Om man lärde sig läsa, så blev dom till ord som man förstod. Mor Anna brukade läsa högt ur *postillan* på söndagarna. Hon var den enda på gården, förutom husbonn, som kunde läsa ordentligt. I hela byn var det bara en handfull som kunde läsa ur bok och skriva bokstäver.

Till våren skulle Truls få lära sig läsa. Då blev han tretton och skulle börja lära sig *katekesen* och konfirmera sig till sommaren. Det skulle bli spännande, men kantorn Johan Persson, som läste med barnen innan de gick fram till konfirmationen, var sträng och använde riset flitigt på dem som var lata eller ouppmärksamma. Smedens Klara kunde läsa. Hon hade redan försökt lära Truls några bokstäver och han kunde skriva sitt namn. Klara var ett år äldre än Truls. Tänk om han skulle kunna lära sig så mycket att han kunde skriva brev till Klara!

Truls fnissade lite för sig själv där han lunkade på i den tilltagande skymningen och snöfallet. Vilken *befängd* tanke.

Truls hade kommit ut på planare mark nu, men i gengäld var skogen lite tätare. Det gick betydligt lättare att gå här.

Tanken på Klara, hennes flätor och fräkniga upp-näsa och deras fnissiga lektioner i halvdunklet i ladugården fick Truls att fortsätta le. Klara som ritade bokstäver i dammet i det tomma kobåset och Truls som ljudade bokstäverna och försökte härma.

Stigen kom ut i en liten glänta och mitt i gläntan tvärstannade Truls och leendet försvann direkt. Spår i snön!

Truls lutade sig framåt för att se bättre. Greppet om staven hårdnade. Det tunna, blöta snötäcket gjorde att spåret blev som i svart och vitt. Ingen tvekan, det var vargspår!

Truls rös och tittade sig oroligt över axeln. Det hade gått rykten i byn att man hade sett varg borta på Sörby, men nu var det varg HÄR.

Truls förbannade sin snåle husbonn som inte tyckte att han behövde någon pik på sin stav. Ville inte kosta

på honom en järnbit längst ut på staven för några *spottstyttrar*. ”Han reder sig nog” hade husbonn sagt. ”Han får väl löpa raskare”.

Nu skulle Truls velat ha både björnspjut, bössa och svärd – vargar var inte att leka med. Truls ryste ännu en gång när han tänkte på alla hemska historier han hade hört, körde ner huvudet mellan axlarna och satte ny fart in i skogen på andra sidan gläntan.

Hjärtat bultade och ögonen flackade av och an mellan träden i den allt mer tilltagande skymningen. Varenda skug-ga med ovanlig form fick Truls att nästan hoppa högt, men hotet om bestraffning om han inte höll tiden var ännu mer hotande och höll honom igång. Vidare, vidare.

”... genom dag och natt löpa..” hade husbonn citerat ur sina bestämmelser som postbonde. Det var fine herr Brodde Jacobsson som kommit ända bortifrån Markaryd för att *städsla* husbonn som *postbonde*, hade mor Anna berättat. Det hade införts nya bestämmelser för att man snabbare skulle kunna befordra meddelanden inom riket.

Truls hade en mycket vag bild av vad det där med riket innebar. Han kände till sin *socken* och de runt omkring. Han hade farit en bit väster ut, mot Markaryd, med husbonn för två år sedan. Då hade han förstätt att det fanns socken på socken och att det blev ett landskap och att riket nog måste vara väldigt stort. Kanske man kan lära sig mer om det när jag lärt mig läsa, tänkte Truls.

Ett brakande fick Truls att tvärstanna och höja sin käpp till skydd. Hjärtat bankade som smedens slägga. Han såg skymten av en vit rumpa som försvann in mellan träden och han pustade ut: ett rådjur.

Truls fnös till åt sig själv. Det här dög inte. Bli livrädd för minsta prassel i skogen. Vad skulle Ulf säga om han kom springande till mötesplatsen med andan i halsen, jagad av en liten harpalt. Truls drog lite på munnen. Ulf betydde ju varg. Ulf kom från Utanmyra och var den som skulle ta över postväskan vid Kalvbäcken. Han var två år äldre än Truls och mycket större. Truls var nog lite rädd för honom också, men ville inte visa det.

Nu var Truls framme vid nästa stigning. Skönt, sedan var det bara utför ända fram till Kalvbäcken. Och uppe vid backkrönet här, uppe vid det stora flyttblocket, skulle han blåsa i hornet.

Truls tog åt hornet där det dinglade i sin snodd fram på bröstet. Han hade måst öva hemma på gården i två dagar innan han fick ton i hornet och lärt sig blåsa signalen. Signalen var för att förvarna Ulf att nu var han snart framme vid mötesplatsen. Väskan fick aldrig vänta.

Undrar vad det var för viktiga meddelanden i väskan den här gången. Tänk om det var Dronningen Kristina själv som skickade bud. Tanken gjorde att Truls kände sig viktig. Att det var viktigt att han inte sölade eller blev hindrad. Inte ens av vargar.

Äntligen, där var stenen. Det stora flyttblocket låg på krönet av höjden. Det avtecknade sig i svart siluett mot den grå himlen bakom. Truls pustade lite och tog så fram hornet. Tuti -tut-tutuuut. Två gånger uppre-

pade han sin signal.

När han hängt på sig hornet igen och börjat lunka i den långa utförlöpan mot Kalvbäcken hörde han en kort tonstöt därifrån. Det var Ulf som svarade på hans signal! Det behövdes inte enligt *reglementet*, men nu visste Truls att Ulf skulle vänta på honom framme vid bäcken och det kändes mycket tryggare. Den knappa *ffjärdingsvägen* ner till bäcken gick i ett litet nafs.

På andra sidan vadstället satt Ulf på huk framför en liten eld och mumsade på sin förning. Truls balanserade över bäcken på klivstenarna och hälsade med ett ”Guds fred”. Ulf nickade och räckte över en skiva kall *rova*. Han visste att Truls inte hade mycket att äta i sin lilla ränsel på ryggen. Truls räckte över postväskan till Ulf och satte sig också på huk. Enligt bestämmelserna skulle Ulf nu ta väskan och ge sig iväg direkt, men både Ulf och Truls ville passa på att höra lite nyheter från respektive by och prata lite.

Elden värmdes gott och Truls slukade allt han hade i sin ränsel, utan att bli mätt. När han klunkat det sista av kärnmjölken reste de båda sig, krängde på sig sin utrustning, trampade ut elden och tog avsked.

Nu var det hemfärd för båda, för Ulf med postväskan över axeln, för Truls med bara en tom ränsel och ett posthorn.

Truls balanserade sig över bäcken igen. Väl över tog han ett djupt suckande andetag och tittade längs den långa sugande sluttningen. Där uppe i det tilltagande mörkret någonstans låg det stora flyttblocket, Signalstenen som Truls kallade den. Det var hans första orienteringspunkt på vägen tillbaka. Men nu skulle det vara svårare, för om en liten stund skulle det vara aldeles nermörkt.

Truls suckade igen och tittade prövande upp mot himlen. Han hade tur. Det hade slutat snöa och en blek måne som var nästan full tittade fram mellan molnslöjorna. Bra, han skulle i alla fall få lite ledljus på vägen hem.

Truls suckade en tredje gång, drog åt sin tunna halsduk lite hårdare och bad en stilla bön att han inte skulle möta någon varg. Så satte han fart uppför sluttningen.

Om en vecka eller så skulle de mötas här igen, han och Ulf. Med en ny postväska.